

Рецензія на монографію Мазур О. Г. «Концептуалізація політичного режиму в контексті сучасних трансформаційних процесів в Україні»

С. М. НАУМКІНА

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського,
м. Одеса, Україна

Review of the monograph Mazur O.G. «The Conceptualization of the political regime in the context of current transformational processes in Ukraine»

S. M. NAUMKINA

South-Ukrainian national pedagogical university named after K. D. Ushinsky, Odessa, Ukraine

Концептуальне осмислення феномена політичного режиму в умовах демократичної трансформації набуває беззаперечної актуальності під час переформатування національних суспільно-владних відносин. Роботи, присвячені даній проблематиці, є відповіддю на виклики сьогодення. В цьому контексті важливим етапом розвитку української політичної науки можна вважати монографію О.Г. Мазур «Концептуалізація політичного режиму в контексті сучасних трансформаційних процесів в Україні», в якій авторка звертається до нагального питання функціональної ефективності політичного режиму, його здатності забезпечити інституціоналізацію і відтворення політичної влади

у вигляді механізмів її формування, зовнішньої та внутрішньої легітимності, прийняття політичних рішень, політичної участі громадян, домінуючих моделей політичної поведінки, розробки відповідної концепції політичного режиму як системи формування та підтримки певного політичного порядку.

Досвід побудови демократії українського зразка свідчить про усталені, далекі від демократичних, практики реалізації політичної влади. До числа праць, у яких розробляється питання взаємозалежності політичного порядку й форм і методів реалізації політичної влади, належить і рецензована монографія. В роботі авторка висуває оригінальну гіпотезу щодо детер-

© С. М. Наумкіна, 2014

мінованості політичного режиму тими зразками політичної поведінки, неформальними нормами та правилами, що встановлені і регулюють відносини політичних акторів.

Враховуючи відсутність у вітчизняних політологічних дослідженнях розвинених теорій щодо феномена політичного режиму, специфічність реалізації політичної влади на локальному і міжнародному рівнях, комплексне вирішення цієї проблеми стає основою монографії О.Г. Мазур. Заслуговує на увагу стратегія дослідження визначеної проблематики, яка передбачає обґрунтування висуненої гіпотези шляхом виявлення у теоретико-методологічних джерелах від Аристотеля та Конфуція до С.Хантінгтона та О.Янга підтвердження існування наявності й взаємозв'язку певних повторюваних обов'язкових суспільно-значущих дій і методів реалізації політичної влади. Такий науковий підхід успішно реалізується авторкою у першому розділі рецензованої монографії. Взагалі О.Г.Мазур проаналізовано понад 400 праць визначеної проблематики, що становить суттєву джерельну базу наукового дослідження.

Зміст другого розділу рецензованої монографії свідчить про високий ступінь новаційного потенціалу, закладеного у дослідженні. Тут авторкою обґрунтовується використання новітнього, адекватного даному науковому пошуку, методу інституційно-співставляючого аналізу. Вказаний метод, згідно з відомою класифікацією політичних досліджень, може бути віднесений до постбіхевіористських методів, для яких притаманна побудова теоретичних висновків на основі інтерпретації фактичного матеріалу. Цей методологічний здобуток дослідниці, безсумнівно, підвищує фаховий рівень рецензованої праці. Важливою складовою апробації нового методичного засобу на тлі політичного режиму є розгляд процесу становлення і функціонування демократичних політичних інститутів влади у період політичної трансформації в сучасній Україні.

Науково обґрунтованими, показовими й оригінальними виявляються показники демократичної ефективності політичного режиму, запропоновані дослідницею. У третьому та четвертому розділах на основі широкого емпіричного матеріалу, представленого провідними соціологічними центрами України, О.Г.Мазур тестує український політичний режим, що склався в часи незалежності. Авторка, враховуючи тенденції сучасної політичної науки, зосереджується на дослідженні таких якісних характеристик, як відкритість та конкурентність політичного режиму, його демократична ефективність.

О.Г.Мазур переконливо доводить, що важливими проблемами в умовах трансформації політичного режиму в Україні стає легітимація політичних інститутів та їх функціональна ефективність, яка в свою чергу залежить від базових принципів, на яких ґрунтується процес залучення до активної політичної діяльності окремих індивідів, утворення політичної еліти. В контексті дослідження демократичної ефективності політичного режиму авторка запроваджує оцінку дієвості інституціоналізованих політичних практик, до яких відносяться умови і процедури прийняття політичних рішень, вирішення політичних конфліктів і реалізація політичної участі. Застосування відповідного емпіричного матеріалу, встановлення адекватних проблемі критеріїв визначення стану політичного режиму надало змогу авторці дійти цілком виважених і ґрунтовних висновків.

На нашу думку, монографія О.Г.Мазур «Концептуалізація політичного режиму в контексті сучасних трансформаційних процесів в Україні» є помітним внеском у розвиток вітчизняної політичної науки, значно розширює межі наукових розвідок і відкриває нові шляхи щодо осмислення феномена політичного режиму. Ця монографія може послугувати ґрунтовною теоретико-емпіричною базою для вироблення цілісної концепції визначеного феномена.

Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук, професор
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
Адреса: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26

Naumkina Svetlana Mehailivna – doctor of political sciences, Full Prof.
South-Ukrainian national pedagogical university named after K. D. Ushinsky
Address: 26, Staroportofrankovskaya str., Odessa, 65020